

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1937 ROKU

A 1255 II

„WYTWÓRCZOŚĆ CHEMICZNA W POLSCE“

Przed paru dniami ukazała się, zainicjowana przed rokiem i opracowana przez Związek Przemysłu Chemicznego (dla upamiętnienia 15-lecia istnienia „Związku”), książka — o charakterze informacyjno-propagandowym p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”¹⁾.

W myśl założenia inicjatorów — wydawnictwo to ma za zadanie zobrazowanie całokształtu wytwórczości chemicznej, propagandę i popularyzowanie krajowych produktów chemicznych, wreszcie nie mniej ważny cel: wykazanie dużych i wszechstronnych możliwości dalszego rozwoju naszego przemysłu chemicznego.

Książka podzielona jest na szereg rozdziałów, poświęconych różnym gałęziom przemysłu chemicznego. Obok zestawienia przeszło 2000 produktów chemicznych, artykułów pokrewnych, minerałów oraz surowców niezbędnych dla produkcji chemicznej, daje wykaz ok. 800 fabryk, wytwórni, laboratoriów chemicznych (z pominięciem mniejszych warsztatów o charakterze techno-chemicznym i chałupniczym) oraz szereg adresów polskich wytwórców maszyn, urządzeń, materiałów, przyrządów stosowanych w przemyśle chemicznym i laboratoriach.

Nie ograniczając się do uszeregowania i uporządkowania informacji nadesłanych „Związkowi” przez firmy, starano się uwidocznic wszelkie braki produkcji krajowej i możliwości jej rozwoju. Już samo porównanie zestawienia produkowanych w kraju artykułów oraz eksploatowanych surowców, z często publikowanymi statystykami, informującymi o importowanych produktach — nasuwać będzie szereg refleksji o niewykorzystanych możliwościach naszego przemysłu chemicznego, oraz może dać odpowiedź niejednemu producentowi na pytanie, w jakim kierunku należało by rozszerzyć i ulepszać produkcję. W tym samym celu umieszczone zostały informacje, dotyczące zastosowania poszczególnych artykułów.

Wydawnictwo „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” obejmuje zasadniczo 3 działy. Pierwszy

poświęcony jest informacjom, dotyczącym właściwemu źródłu wytwórczości chemicznej: surowcom, a więc przede wszystkim bogactwom naturalnym przy czym uwypuklono możliwości eksploatacji złóż niewykorzystanych dotąd, oraz niegdyś eksploatowanych, a dziś zaniechanych. Dalsze informacje dotyczą surowców pochodzenia roślinnego, ze specjalnym rozwinięciem zagadnienia produkcji i zastosowania roślin lekarskich i przemysłowych, które stają się obecnie coraz poważniejszą gałęzią wytwórczości rolnej. Wreszcie — poświęcono jeden z rozdziałów surowcom pochodzenia zwierzęcego, będącym podstawą wielu gałęzi wytwórczości chemicznej, u nas jednak należycie nie wykorzystanych, zarówno z powodu braku inicjatywy ze strony wytwórców, jak i słabego uświadomienia szerokich mas ludności.

Najistotniejsza część książki obejmuje wiadomości, dotyczące całokształtu polskiej produkcji chemicznej. Jak już wspomnieliśmy — nie ograniczono się jedynie do tabelarycznego wyliczenia wszelkich w kraju produkowanych artykułów chemicznych, lecz podano (w miarę możliwości i potrzeby) również ich związkową charakterystykę, zastosowanie oraz zestawienie producentów poszczególnych artykułów.

W końcu luźno związany pod względem treści z pozostałymi działami wydawnictwa, lecz mający z nimi wspólny cel — propagandę krajowej wytwórczości: to rozdział informujący o krajowych producentach maszyn, urządzeń, materiałów szklanych, porcelanowych, metalowych, niezbędnych dla przemysłu chemicznego i laboratoriów.

Gromadzenie odpowiedniego materiału nie było łatwe. Już samo ustalenie, jakie działy wytwórczości zaliczyć trzeba do przemysłu chemicznego budziło szereg wątpliwości, dalsze trudności wynikały z braku wyczerpujących i aktualnych ksiąg adresowych oraz ciągłych zmian zakresu produkcji.

Związek Przemysłu Chemicznego oddaje dziełko do rąk czytelników z nadzieją, że intencje Komitetu Redakcyjnego zostaną należycie zrozumiane, a zadania książki — spełnione.

¹⁾ „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”. Wydano nakładem Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1937.

TRAKTAT POLSKO-FRANCUSKI

Po pięciomiesięcznych prawie rokowaniach podpisany został w Paryżu nowy traktat handlowy polsko-francuski, regulujący całokształt stosunków gospodarczych między Polską a Francją. Podpisanie traktatu dokonał ze strony polskiej Pan Minister Przemysłu i Handlu, który specjalnie w tym celu udał się do Paryża, dając wyraz przekonaniu, iż nowe układy stwarzają odmienne od dotychczasowych a lepsze podstawy do regulowania wzajemnych stosunków handlowych.

Dotychczasowy bowiem stan rzeczy, polegający na prolongowaniu z kwartału na kwartał, a później z miesiąca na miesiąc prowizoriów handlowych—pozostawiał wiele do życzenia z punktu widzenia zarówno polskiego eksportera, jak polskiego importera. W szczególnie trudnej sytuacji był przemysł, zmuszony do przywożenia z Francji surowców, materiałów pomocniczych i środków produkcji; niskie jedno-miesięczne kontyngenty przywozowe nie odpowiadały często potrzebom życia.

Obecnie podpisane układy dają szersze ramy obrotu towarowego, respektując przy tym zasadniczą tezę we wzajemnej wymianie towarowej aktywnego dla Polski salda bilansu handlowego. Mianowicie, wartość francuskiego importu do Polski wynosić ma 80% wartości polskiego eksportu do Francji. Zasada ta — zgodna z interesem obu stron — ma na celu otrzymanie nadwyżek bilansu handlowego, które służyć mają na pokrycie zobowiązań polskich wynikających z innych stosunków gospodarczych, niż towarowe. Jeśli przeto chodzi o wysokości kontyngentów towarowych, to ustalane są one co kwartalnie — w wyniku narad stałej komisji polsko-francuskiej, która po zbadaniu wysokości wzajemnych obrotów towarowych uruchamia wyższe lub niższe kontyngenty, zależnie od rezultatów obrotu towarowego w zamkniętym okresie kwartalnym. Niezależnie więc od stałych kontyngentów przywozowych na towary francuskie, w wartości efektywnego przywozu w odpowiednim okresie r. 1936, uruchomione być mogą kontyngenty dodatkowe, w ramach opracowanych list.

Podpisane w maju r. b. umowy regulują całokształt stosunków handlowych polsko-francuskich. Obok więc właściwego układu handlowego i układu kontyngentowego, zawarte zostały umowy płatnicza, turystyczna, osiedleńcza, morska i t. d.

Niewątpliwie zespół tych układów daje podstawy do wzmożonej obustronnej wymiany towarowej — co było zasadniczym celem obu układających się stron.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Wobec wyczerpania poprzedniego nakładu Związek przystąpił do opracowania nowego wydania „Informatora Eksportowego Polskiego Przemysłu Chemicznego”. Przedsiębiorstwa na-

leżące do Związku, które wywożą zagranicę produkty chemiczne otrzymały listowne zapytanie w sprawie redakcji informacji dotyczącej ich produktów. Gdyby którekolwiek przedsiębiorstwo zostało pominięte — proszone jest o skomunikowanie się ze Związkiem. Zamknięcie redakcji wydawnictwa nastąpi 25 bm.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 16 i 17 „Informatora Eksportowego”):

Austria. Zakaz wywozu odpadków kauczukowych.

Chiny. Podwyższenie wartości wymiarowej przywożonych towarów przy opłacie ceł ad valorem.

Niemcy. Podwyższenie ceł na wyroby kauczukowe.

Rumunia. Podwyższenie opłat kontygentowych przy przywozie obuwia gumowego, salmiaku i soli glauberskiej.

W. Brytania. Ogłoszenie szczegółowych przepisów w sprawie próbek handlowych i komiwojażerów.

WŚRÓD WYDAWNICTW

Wobec wyczerpania I-go nakładu wydawnictwa „Metody i Technika Nowoczesnej Organizacji Sprzedaży”, pracy p. M. Kasińskiego, doradcy organizacyjnego Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa — Instytut przystępuje do II-go wydania tej pracy, obejmującej całokształt zagadnień i zastosowań praktycznych racjonalnego systemu sprzedaży.

Praca p. M. Kasińskiego pomyślana jest jako wyczerpujący poradnik dla kierowników i organizatorów sprzedaży. Napisana przez wybitnego znawcę, który w ciągu długoletniej praktyki opracował szereg oryginalnych i całkowicie przystosowanych do naszych warunków gospodarczych metod organizacji i kierownictwa sprzedaży podaje wyłącznie wskazówki konkretne, ilustrowane licznymi przykładami, wzorami i szematami.

Nowe wydanie, które ukaże się w 6-ciu zeszytach nie zostanie wypuszczone na rynek księgarski lecz będzie dostarczone jedynie subskrybentom i prenumeratom.

Cena subskrypcyjna za całość wydawnictwa wynosi zł. 30, płatnych przy zamówieniu; cena wydawnictwa w prenumeracie zł. 36, płatnych w ratach miesięcznych po 6 zł. Zamówienia należy kierować do Instytutu Naukowej Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53, konto czekowe P. K. O. Nr 11,811.

Cenne wydawnictwo Instytutu powinno się znaleźć w rękach wszystkich kierowników sprzedaży przedsiębiorstw polskich.

KRONIKA

Dnia 5 czerwca rb. do wiernych rąk Związku wpłynęło „pismo zapieczętowane” pod nazwą „Kotonizacja” złożone przez pp. inż. Edwarda Kindermana i inż. Kazimierza Popielawskiego.

W dniu 11 czerwca rb. odbyło się posiedzenie organizacyjne Grupy Fabryk Chemicznego Przerobu Drewna Związku, do której należy siedem zakładów destylacji drewna iglastego i liściastego. Przewodniczącym Grupy obrany został płk. inż. K. Moniuszko, sekretarzem zaś inż. A. Wali-góra. Po przemówieniu inauguracyjnym, wygłoszonym w imieniu Zarządu Związku przez p. inż. W. Płusańskiego, Sekcja przystąpiła do obrad nad sprawą należytego przygotowywania surowca do produkcji terpentyny i kalafonii oraz nad sprawą żywicowania drzew w lasach polskich.

Kolejne posiedzenie Zarządu Związku odbędzie się w dniu 24 czerwca rb. o godzinie 17-ej

Prace przygotowawcze do rewizji ustawodawstwa patentowego polskiego scentralizowane są w specjalnej Komisji przy Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. (patrz Nr 9 „Wiadomości” Kronika).

Związek Przemysłu Chemicznego, opracował i przesłał Komisji tej swoje wnioski, oparte na wyniku obrad Komisji Patentowej Związku.

W dniach 21 — 23 czerwca rb. odbędzie się w Grudziądzu XIX Zjazd Gazowników, wodociągowców i Techników sanitarnych Polskich, organizowany przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz przez Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych przy współdziałaniu Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Program Zjazdu, obok obrad plenarnych i sekcyjnych przewiduje zwiedzanie fabryk i zakładów oraz wycieczki do Torunia i Gdyni. Podczas Zjazdu nastąpi otwarcie Wystawy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”.

Na tegorocznych Targach Gdynskich, które odbędą się w czasie od 20 czerwca do 4 lipca przedstawiony będzie szerszym kołom społeczeństwa przegląd wzorów opakowań towarów, przeznaczonych na eksport drogą morską.

Pokaz obejmie zarówno detaliczne opakowania towarów z uwzględnieniem wymagań odbiorców zagranicznych jak i wzory opakowań hurtowych, przy bliższych i dalszych transportach morskich. Dział opakowań, organizowany przez Inspektorat Standaryzacyjny Związku Izby Prze-

mysłowo Handlowych w Warszawie, uzupełniony będzie przeglądem produkcji eksportowej szeregu firm krajowych, prowadzących wymianę z rynkami zamorskimi przez Gdynię.

Wytwórnia Sprzętu Przeciwgazowego (W. S. P.) w Radomiu nadesłała nam szczegółowy katalog wyrabianego w Wytwórni sprzętu przeciwgazowego przeznaczonego do ochrony pracowników przemysłowych, strażaków i t. p. przed działaniem gazów trujących, dymów i pyłów. Katalog ten, dostarczany na żądanie zainteresowanych wprost przez Wytwórnię obejmuje następujące działy sprzętu przeciwgazowego:

odzież ochronna a w szczególności ubrania ochronne, kaptury rękawice i obuwie,

maski i pochłaniacze różnych typów, przy czym na uwagę zasługuje przystosowanie pochłaniaczy do rozmaitych działów przemysłu,

półmaski, czyli respiratory, chroniące drogi oddechowe przed, pyłem,

okulary, maski izolacyjne, kaptury przeciwgazowe i pochłaniacze schronowe.

Sprzedaż sprzętu, wyrabianego przez Wytwórnię, dokonywa L. O. P. P. w Zarządzie Głównym w Warszawie w okręgach wojewódzkich i powiatowych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw” Nr 40 z dnia 1 czerwca rb. pod poz. 314 — 321 ogłoszony został szereg rozporządzeń wykonawczych Ministra Opieki Społecznej, dotyczących wykonania Ustawy z dn. 14.IV. 1937 o układach zbiorowych pracy.

W „Dzienniku Ustaw” Nr 42 z dnia 9 czerwca pod poz. 336 ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o czynnościach rozrachunkowych związanych z obrotem towarowym polsko-włoskim.

W „Monitorze” Nr 127 z dnia 7 czerwca pod poz. 201 ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu C 15 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń władz administracyjnych.

ECHA

* PP. Inż. Leopold Szefer, Inż. Saul Trocki i Inż. Tadeusz Zamojski mianowani zostali członkami Państwowej Rady Komunikacyjnej na okres 1937 — 1940.

Obwieszczenie obejmujące powyższe nominacje ukazało się w Nrze 129 „Monitora Polskiego”.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Aceton	350.—	Kaolina w kaw. i w proszku	41.—
Alun chromowy	80.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	53.—	Kwas borny	185.—
Alun mielony	53.—	Kwas szczawiowy	150.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	82.—
Antimonium crud. w kawałkach	160.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	190.—	Minia żelazowa min. 90%	80.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadboran sodowy	390.—
Azotan baru	185.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	88.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	160.—	Oleina	200.—
Boraks kryst.	85.—	olej rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	87.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	190.—	Siarczan magnezu	20.—
Dwuchromian sodu	165.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	45.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Siarka w łaskach	35.—
Fosfor czerwonny	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	160.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Hydrosulfit	280.—	Węglan magnezu w cegielkach	230.—
Kalafonia	72.50	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kamfora w taflach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	330.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO. RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Słomka i włosie viskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg, Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.